

nost' nebo pro rozloučení manželství uváděné buďte sice úplně objasněny, avšak též přísně zkoumány a platné manželství budiž proti každému svévlnnému odporu z úřední povinnosti v ochranu vzato.

Jak přípravné řízení, tak i ústní přelíčení buďte tak vedena, by neplatnost manželství nebo právo žádati za jeho rozloučení buďte byly bez ohledu k vlastnímu doznání neb srovnalé vůli manželů prokázány neb nemožnost' tohoto důkazu nade vši pochybnost' zjištěna (§ 14 cit. dv. d., § 10 cit. nař.).

Po skončeném řízení rozhodne soud rozsudkem. Z rozsudků, kterými se manželství za neplatné prohlašuje neb rozlučuje, musí obhájce svazku manželského podati v čas odvolání. Bylo-li uznáno na neplatnost' manželství a jsou buď obě aneb aspoň jedna strana katolickou, musí obhájce svazku manželského i proti odvolacímu rozhodnutí, jímž rozsudek I. stolice byl potvrzen, podati dovolání k nejvyššímu soudu (t. zv. revise contra sententias conformes). Nad splněním těchto povinností bdí soud I. stolice (§ 18 dv. d., § 16 cit. nař. z 1897). Bylo-li manželství pravoplatně rozloučeno nebo neplatným prohlášeno, budiž z moci úřední o to pečováno, by příslušný nález pravoplatný byl zapsán do knihy sňatků, jak to § 122 o. o. z. nařizuje (§ 19 cit. dv. d. § 17 cit. nař.).

Řízení ve věcech nepatrných viz Řízení bagatelní.

Řízení ve věcech rušené držby viz Rušení držby.

Řízení vyzývací při oddělení pozemků viz Oddělení pozemků.

Řízení vyzývací při zakládání knih pozemkových viz Knihy pozemkové.

Řízení vyzývací v právu vodním.

I. Pojem.

Řízení vyzývací v právu vodním záleží v tom, že, byla-li podána žádost za propůjčení užívacích práv vodních a za povolení ku stavbám sloužícím užívání nebo svádění vod aneb ochraně proti nim, účastněním interestenti se vyzvou, aby případné svoje námitky proti podniku v určité lhůtě provedli, jinak že by se mělo za to, že s podanou žádostí souhlasí. Interestenti mají při jednání na to nařízeném svoje námitky podati, o kterýchžto námitkách, nebylo-li docíleno smírného dohodnutí, rozhodne pak úřad a na základě toho žádosti buď vyhoví nebo ji zamítne, po případě ustanoví podmínky, za nichž poživací vodní právo se uděluje nebo vodní stavba se povoluje.

II. **Zákonné podmínky vyzývacího řízení.**

Toto řízení se zavede, jestliže

1. nebrání žádosti za povolení vodních užívacích práv a vodních staveb žádné překážky, zejména z ohledů na zájmy veřejné.

2. Vyskytnou-li se pochybnosti, zdali zamýšlený účel vůbec nebo v udaném způsobu může býti dosažen, buďtež tyto pochybnosti sděleny s podnikatelem; setrvá-li však tento přes to při svém plánu, budiž i v tomto případě vyzývací řízení zavedeno. Otázku, zdali poškození veřejných zájmů při určité stavbě lze odvrátiti jedině odepřením povolení, rozhodne úřad podle svého volného uvážení (rozh. ze dne 23. ledna 1884 č. 1996.). Vzejdou-li při žádosti za propůjčení vodních práv užívacích pochybnosti o tom, zdali žádaným vodním právem užívacím se vůbec jakého prospěchu dosáhne, mají tyto pochybnosti ještě před rozhodnutím býti sděleny žadateli, aby se o nich mohl prohlásiti. Setrvá-li uchazeč přes to při žádosti,

aby při komisionelním šetření sporné body byly zevrubně projednány, budiž toto zavedeno (roz. spr. s. dv. ze dne 21. října 1878 č. 54).

III. Účel tohoto řízení.

1. Předním účelem tohoto řízení jest, aby interessenti o zamýšleném podniku nabyli zevrubné vědomosti a aby jim tak bylo umožněno zákoným způsobem svých práv šetřiti; z tohoto důvodu vodní zákony ustanovují, že podnikatel má předložiti podrobný plán podniku, aby účastníci o zamýšleném podniku ve všech směrech jasný obraz si mohli učiniti. Účelem tohoto řízení jest tedy patrně, aby nabytá práva osob třetích takovými novými zařízeními nebo jich případnou změnou nebyla poškozena a aby jim tudíž byla poskytnuta příležitost, aby svých práv mohly chrániti a případné nároky na odškodnění nebo náhradu k platnosti přivésti. Z předpisů vodních zákonů vychází na jevo, že jest nepopřeným právem interesentů, aby před projednáním mohli nabýti podrobné vědomosti o projektu, což předpokládá netoliko nutnost, aby mohli v plány nahlédnouti, nýbrž i vůbec, aby se mohli přiměřeným způsobem odborným instruovati (roz. ze dne 22. listopadu 1880 č. 126).

2. Toto řízení sleduje však dále účel ten, aby též podnikateli samému byla poskytnuta příležitost, aby o všech námitkách a soukromých právech sousedů podniku jeho v cestě stojících zvěděl, a aby jemu bylo tak umožněno, buď o smírné dohodnutí s nimi se pokusiti a tak bez zdlouhavého kontradiktorního řízení k cíli dospěti nebo po případě překážky a námitky jemu v cestě stojící potlačiti a vyvrátiti.

3. Konečně jest účelem tohoto řízení též, aby správní úřad z úřední moci při tomto jednání chránil veřejné zájmy a toho dbal, aby byla před jakýmkoli poškozením ušetřena práva těch osob, jež k jednání nebyly přibrány, nebo jež podnikem, jak lze za to míti, zúmyslně mají býti zkráceny.

IV. Způsoby řízení.

Řízení vyzývací rozeznává se dvojí:

1. Řízení ediktální (veřejné), jež má místo tenkrát, když podnikatel nebo uchazeč o povolení vodních práv užívacích nebo vodních staveb sám žádá za zavedení tohoto řízení za tím účelem, aby byl chráněn proti případným námitkám sousedů a účastníků, nebo když úřad pokládá za nutno námitky interesentů slyšeti. Zavedení tohoto řízení se vyhlásí ediktem, jenž se vícekrát uveřejní v úředních listech a zároveň se vyzvou veškerí účastníci, aby svoje námitky v určité lhůtě provedli. V tomto případě se ustanoví zároveň den a hodina, kdy bude konáno komisionelní šetření, a rovněž se účastníci vyzvou, aby při tomto šetření námitky posud neuvedené přednesli, s tím účinkem, že by se jinak mělo za to, že se zamýšleným podnikem a s ním spojeným odstoupením aneb obtížením pozemků souhlasí a že na pozdější jejich námitky se nevezme zřetele.

2. Zkrácené (stručné) řízení se zavede, jestliže uchazeč za zavedení vyzývacího řízení nežádá a úřad vzhledem k nepatrné důležitosti podniku nepokládá za potřebno řízení toto zavést.

Stručné řízení liší se tudíž od ediktálního řízení tím,

a) že se nevyhlašuje veřejně v zemských úředních listech, nýbrž že se uveřejní toliko stručnou vyhláškou v příslušných obcích a že se předvolají podnikatel a známí účastníci:

b) uchazeč a účastníci mají býti předvoláni během 4 neděl, kdežto v řízení ediktálním může býti tato lhůta stanovena až na 6 neděl.

c) Avšak ve stručném řízení mohou účastníci, kteří nebyli vůbec anebo nikoli v čas ke komisionelnímu šetření pozváni a tudíž k němu se nedostavili, svoje námitky pořadem práva k platnosti přivést, kdežto v ediktálním řízení nemohou se účastníci vůbec na to odvolávat, že nebyli snad vyrozuměni, poněvadž spočívá v podstatě ediktálního řízení, že veškerí účastníci o zavedení tohoto řízení zvědět mohou.

V. Účastníci.

Účastníky v řízení vyzývacím jsou:

1. Ten, kdo se uchází o propůjčení vodního práva užívacího.
2. Majitelé sousedních zařízení, staveb a pozemků.
3. Vlastníci soukromé vody, k níž se žádané užívací právo vztahuje.
4. Ti, kteří již nabyli užívacích práv vodních k soukromé vodě, o niž se jedná,
5. jakož i všichni, kdož jsou účastníky ve smyslu vodního zákona, jako na př. účastněné vodní společnosti, ti, jimž přísluší právo po vodě plaviti dříví a j.

6. Zástavní věřitelé a držitelé služebností k pozemkům, jež mají býti odděleny nebo služebností obtíženy, nikoli však ohledně pozemků podnikatelských, poněvadž sluší za to míti, že při takovém podniku zájmy zástavních věřitelů a držitelů služebností nikterak nejsou v odporu se zájmy uchazeče, nýbrž naopak, že tím tento po případě nového oprávnění získá a jeho pozemek novým zařízením větší ceny nabude, což i zástavním věřitelům a držitelům služebností prospěje.

Nebylo-li lze při komisionelním šetření v řízení vyzývacím odbyvaném docílití narovnání, budiž úřadem rozhodnuto po případném slyšení znalcův a stran o přípustnosti, objemu, způsobu a podmínkách podniku, jakož i zdali a do jaké míry služebnosti mají býti zřízeny nebo pozemky odstoupeny; jde-li však o stavby ve vodách, jichž se užívá k plavbě lodí nebo vorů, mají se předložiti spisy k rozhodnutí příslušnému úřadu zemskému. Nález vynesený v řízení vyzývacím jest konečný a účinkuje vůči každému, tak že proti němu vůbec žádné námitky již činěny býti nemohou (roz. ze dne 22. října 1885 č. 2735). (Ostatně viz čl. Expropriace v právu vodním a Služebnosti vodní.)

Saccharin.

I. Ve srozumění s ministry vlády uherské zapovídá se v říši naší na základě čl. VI. zák. ze dne 25. května 1882 č. 47 ř. z. dovoz saccharinu a podobných umělých sladidel, jimiž se obchoduje (jako methyl-saccharin, sukrol, cukerin, dulcin, krystalosa atd.) a syropů látkami těmito oslazených. Za podobná umělá sladidla pokládati jest ony chemické preparáty ke slazení, které nenáležejí ke skupině uhlohydrátův. Záповěď tato nevztahuje se však k saccharinu, jež za zvláštních podmínek odbírají lékárníci, droguisté a materialisté (nař. min. vnitra, financí a obchodu ze dne 20. dubna 1898 č. 49 ř. z.).

Saccharin (kyselina anhydro-ortho-sulfamin-benzoová nebo sulfonid kyseliny benzoové a jeho chemické sloučeniny) vyskytuje se v obchodu buďto sám o sobě v podobě bílého nebo nažloutlého prášku nebo smísen bývá (těžko se rozpouští) s dvojuhličitanem sodnatým nebo také v malých lisovaných tabulkách (preparáty saccharinové). Saccharin vyznačuje se vy-